BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 17 december 1992

betreffende de oplegging van een geldboete krachtens artikel 19 van Verordening (EEG) nr. 4056/86 van de Raad

(IV/32.447)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(93/47/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 4056/86 van de Raad van 22 december 1986 tot vaststelling van de wijze van toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag op het zeevervoer [1], inzonderheid op de artikelen 18 en 19,

Overwegende hetgeen volgt:

I. DE FEITEN

(1) De „Mediterranean Europe West Africa Conference" (Mewac), hierna „de Mewac" genoemd, is een lijnvaartconference waarvan het secretariaat op het volgende adres is gevestigd:

33, rue Jean-François Leca,
13002 Marseille,
Frankrijk.

In de Mewac zijn de scheepvaartmaatschappijen verenigd die lijndiensten onderhouden tussen, enerzijds, Spanje, de Middellandse-Zeekust van Frankrijk, Italië en ex-Joegoslavië en, anderzijds, de kust van West-Afrika, van de noordelijke grens van Mauretanië tot de zuidelijke grens van Angola. Het gaat om de volgende scheepvaartmaatschappijen:

Leden:

— Black Star Line (BSL),
— Cameroon Shipping Lines (Camship),
— Compagnie béninoise de navigation maritime (Cobenam),
— Compagnie maritime zaïroise (CMZ),
— Compagnie sénégalaise de navigation maritime (Cosenam),
— Garcia Minaur SA,
— Ignazio Messina,
— Keller Shipping (Nautilus Line),
— Linea Transmare SpA,
— Lloyd Triestino,
— Mac Lines SA,
— Maurel et Prom,
— Nigerbras Shipping Line Ltd,
— Nigeria America Line (NAL),
— Nigerian National Shipping Ltd (NNSL),
— Société ivoirienne de transports maritimes (Sitram),
— Société ivoirienne de navigation maritime (Sivomar),
— Navale Delmas,
— Société togolaise de navigation maritime (Sotonam),
— Splosna Plovba Piran (SPP);

Buitengewone leden:

— Acoa Lines,
— Setramar.

(2) In de loop van 1987 ontving de Commissie verscheidene klachten op grond van artikel 10 van Verordening (EEG) nr. 4056/86 over de vaart tussen Europa en West- en Centraal-Afrika. Daaronder valt ook de scheepvaart in het vaargebied van de Mewac.

(3) Na een eerste onderzoek van deze klachten oordeelde de Commissie dat de in de klachten genoemde feiten, indien zij zouden worden bewezen,

— onverenigbaar zouden kunnen zijn met artikel 85, lid 3, van het Verdrag, waardoor de Commissie ertoe zou kunnen worden genoopt de bij Verordening (EEG) nr. 4056/86 verleende generieke vrijstelling met betrekking tot de „conference" in te trekken op het terrein van bedrijvigheid waarop zij zouden zijn geconstateerd;

— een inbreuk op artikel 86 van het Verdrag zouden kunnen vormen.

Met het oog op een nadere vaststelling van de feiten en het verkrijgen van aanvullende inlichtingen en van eventuele bewijselementen, achtte de Commissie het noodzakelijk tot een verificatie bij de Mewac over te gaan.

[1] PB nr. L 378 van 31. 12. 1986, blz. 4.

Wegens de ernst van de vermeende inbreuk en het gevaar voor verdwijning van eventuele bewijselementen achtte de Commissie het noodzakelijk om een beschikking te geven waarbij de Mewac overeenkomstig artikel 18, lid 3, van Verordening (EEG) nr. 4056/86 wordt gelast zich aan een verificatie te onderwerpen.

(4) Op 26 juni 1989 heeft de Commissie overeenkomstig artikel 18, lid 3, van Verordening (EEG) nr. 4056/86 een beschikking gegeven waarbij de Mewac werd gelast zich aan een verificatie te onderwerpen, ten einde de Commissie in staat te stellen na te gaan of:

— de gedragingen van de „conference", meer bepaald het weren van concurrenten uit het vrachtverkeer, tot het ontbreken of tot de uitschakeling van een daadwerkelijke of potentiële mededinging hebben geleid of leiden en, met name, of de Mewac of de bij de Mewac aangesloten scheepvaartmaatschappijen door overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen hebben gepoogd om op de scheepvaartverbindingen tussen Europa en Afrika, in strijd met artikel 85 van het Verdrag, het totaal aan vrachten te verdelen;

— de werking van niet bij de „conference" aangesloten maatschappijen („outsiders") met betrekking tot de vrachtvaart binnen het vaargebied van de Mewac door gedragingen van derde landen wordt belemmerd;

— de Mewac misbruik heeft gemaakt van een machtspositie in de zin van artikel 86 van het Verdrag.

In de tekst van die beschikking wordt met name verwezen naar de bepalingen van artikel 19, lid 1, onder c), van Verordening (EEG) nr. 4056/86 betreffende het geval waarin de ondernemingen of ondernemersverenigingen zich niet aan een door de Commissie krachtens artikel 18, lid 3, gelaste verificatie onderwerpen.

(5) Op 28 juni 1989, te 10.00 uur, verschenen twee ambtenaren van de Commissie, vergezeld van twee vertegenwoordigers van de „Direction régionale de la concurrence", ten kantore van de Mewac te Marseille ten einde de bij beschikking van 26 juni gelaste verificatie te verrichten.

Omdat de secretaris-generaal van de Mewac naar Parijs was vertrokken, werd met hem onmiddellijk telefonisch contact opgenomen. De ambtenaren van de Commissie stelden hem aldus in kennis van het doel van hun opdracht en zonden hem per fax een afschrift van de beschikking van de Commissie, van hun opdrachten en van de „toelichting" bij deze opdrachten.

De secretaris-generaal van de Mewac verklaarde dat hij in Marseille de enige vertegenwoordiger van de Mewac was, dat hij in die stad geen advocaat had om hem te vertegenwoordigen en bijgevolg de ambtenaren van de Commissie geen inzage kon geven in welk document dan ook tot zijn terugkeer te Marseille, dit wil zeggen om 08.30 uur de volgende dag.

De ambtenaren van de Commissie antwoordden daarop dat zulks gelijk stond met een weigering om zich aan de beschikking van de Commissie te onderwerpen.

Desalniettemin bevestigde de secretaris-generaal zijn standpunt per fax.

Derhalve hebben de ambtenaren van de Commissie, na de secretaris-generaal van de Mewac op de gevolgen van die weigering te hebben gewezen,

— proces-verbaal opgemaakt van de kennisgeving en van de afwijzing van de verificatie;

— de Franse autoriteiten overeenkomstig artikel 18, lid 6, van Verordening (EEG) nr. 4056/86 om bijstand verzocht.

De Franse autoriteiten stelden de ambtenaren van de Commissie voor, de nodige stappen te ondernemen om de ingang van de lokalen van de Mewac tot de volgende ochtend te verzegelen. De secretaris-generaal van de Mewac werd van dit voornemen in kennis gesteld en stelde, na raadpleging van zijn juridisch adviseur, voor die verzegeling in overeenstemming tussen partijen te doen geschieden.

(6) Deze oplossing is ten slotte aanvaard, zodat het onderzoek de volgende dag, in tegenwoordigheid van de secretaris-generaal van de Mewac, kon beginnen; het onderzoek heeft voor het overige een normaal verloop gehad.

II. JURIDISCHE BEOORDELING

(7) In artikel 18, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 4056/86 wordt bepaald, dat „ter vervulling van de taken welke haar zijn opgedragen in deze verordening, de Commissie alle noodzakelijke verificaties kan verrichten bij ondernemingen en ondernemersverenigingen". Krachtens lid 3 van dat artikel „zijn de ondernemingen en ondernemersverenigingen verplicht zich te onderwerpen aan de verificaties welke de Commissie bij beschikking heeft gelast.".

De Mewac is een ondernemersvereniging in de zin van artikel 18 van Verordening (EEG) nr. 4056/86. Zij is derhalve verplicht om zich te onderwerpen aan alle beschikkingen die de Commissie op grond van artikel 18, lid 3, heeft gegeven en dus ook om aan de ambtenaren van de Commissie, op hun verzoek en onmiddellijk bij hun aankomst,

inzage te geven in de documenten die op het doel van hun opdracht betrekking hebben.

De vertegenwoordigers van de Commissie zijn vanzelfsprekend bereid een zekere tijd met de aanvang van een onderzoek te wachten totdat de advocaat van de onderneming aanwezig kan zijn, op voorwaarde dat die wachttijd redelijk is en ondertussen geen documenten uit de lokalen worden verwijderd of worden vernietigd. In casu bestond er geen materiële belemmering voor de tenuitvoerlegging van de beschikking van de Commissie: naar keuze van de „conference" had hetzij een daartoe door haar aangewezen vertegenwoordiger of juridisch adviseur zich op korte termijn bij de ambtenaren van de Commissie kunnen voegen, hetzij, later op de dag, de secretaris-generaal zelf of zijn Parijse advocaat; in dat laatste geval had de „conference" de ambtenaren van de Commissie in de gelegenheid kunnen stellen om, met behulp van de aanwezige personeelsleden van de „conference", de bescheiden die verband hielden met het voorwerp van de verificatie aan een eerste onderzoek te onderwerpen, terwijl de secretaris-generaal of diens vertegenwoordiger direct na aankomst alle in deze dienstige opmerkingen hadden kunnen maken.

Onder deze omstandigheden kan niet worden ingezien dat die niet-aanwezigheid van de secretaris-generaal ten kantore van de „conference" (waarbij de betrokken afstand per trein in 4 uur en 40 minuten en per vliegtuig in nog minder tijd kan worden overbrugd) een buitengewone omstandigheid vormde die uitstel van de uitvoering van de verificatie vergde. Bovendien hebben de ambtenaren van de Commissie, gelet op de moeilijkheden van de secretaris-generaal, deze laatste proberen te helpen door voor zijn terugkeer naar Marseille een redelijke tijdsspanne voor te stellen en voor die duur de aanvang van de verificatie uit te stellen. In de veronderstelling dat de secretaris-generaal zelf van mening zou zijn geweest dat het hier om een buitengewone omstandigheid ging, had hij eveneens uitzonderlijk de ambtenaren van de Commissie kunnen verzoeken om ten kantore van de „conference" ook na de gebruikelijke sluitingstijd van de kantoren te blijven wachten.

Door een duidelijk onredelijk uitstel te eisen, heeft de „conference" in feite geweigerd om zich aan de verificatiebeschikking van de Commissie te onderwerpen op de datum die voor de uitvoering van de verificatie was voorzien, met dien verstande dat een onderneming die onderworpen is aan een bij beschikking gelaste verificatie, niet zelf de datum of het uur kan bepalen waarop de verificatie zal worden uitgevoerd.

(8) Krachtens artikel 19, lid 1, onder c), van Verordening (EEG) nr. 4056/86 kan de Commissie bij beschikking aan ondernemingen of ondernemersverenigingen geldboeten opleggen van ten minste honderd en ten hoogste vijfduizend ecu, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid zich niet onderwerpen aan verificatie welke de Commissie bij een krachtens artikel 18, lid 3, gegeven beschikking heeft gelast.

(9) Uit de hierboven beschreven feiten blijkt, dat de Mewac heeft geweigerd zich te onderwerpen aan een verificatie welke de Commissie krachtens artikel 18, lid 3, van Verordening (EEG) nr. 4056/86 had gelast. Deze opstelling werd opzettelijk gehandhaafd, ook nadat de ambtenaren van de Commissie de secretaris-generaal van de „conference" op de gevolgen van zijn weigering hadden gewezen en hem hadden meegedeeld dat zij voornemens waren een proces-verbaal op te maken waarin die weigering werd vastgesteld en beroep te doen op de bijstand van de nationale autoriteiten.

In dit verband kan de draagwijdte van het verzet van de „conference" tegen de tenuitvoerlegging van de beschikking van de Commissie niet worden verzacht door het feit dat de secretaris-generaal van de „conference" uiteindelijk heeft ingestemd met de verzegeling waartoe door de nationale autoriteiten, op wie overeenkomstig artikel 18, lid 6, van Verordening (EEG) nr. 4056/86 beroep was gedaan, in ieder geval zou zijn overgegaan.

De inbreuk is bijzonder ernstig omdat het doel en de doeltreffendheid van de verificatie door de houding van de Mewac ernstig in gevaar werd gebracht, daar immers de verificatie niet kon worden uitgevoerd op de door de Commissie vastgestelde datum, die door de Commissie was gekozen om in alle lokalen van de verschillende lijnvaartconferences die van een collectieve inbreuk op de mededingingsregels werden verdacht, gelijktijdig verificaties te kunnen verrichten.

Bij de vaststelling van de op te leggen geldboete houdt de Commissie er rekening mede dat, hoewel de Mewac bezwaar maakte tegen de uitvoering van de verificatie in afwezigheid van haar secretaris-generaal, zij de volgende dag toch de verificatie aanvaarde. Bijgevolg was haar weigering niet absoluut.

Gelet op het voorafgaande, is het gerechtvaardigd om aan de Mewac een lagere geldboete op te leggen dan de maximumboete die in artikel 19 van Verordening (EEG) nr. 4056/86 is voorzien,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

Door te weigeren zich te onderwerpen aan een verificatie welke de Commissie bij beschikking heeft gelast, heeft de Mewac inbreuk gemaakt op de bepalingen van artikel 18 van Verordening (EEG) nr. 4056/86.

Artikel 2

De Commissie legt de Mewac een geldboete van vierduizend (4 000) ecu op. Dit bedrag dient binnen drie maanden na kennisgeving van deze beschikking te worden voldaan op rekening nr. 310-0933000-43 van de Commissie van de Europese Gemeenschappen bij de Bank Brussel-Lambert, Europees Agentschap, Rondpunt Schuman 5, B-1040 Brussel.

Na afloop van deze periode is over deze geldboete automatisch rente verschuldigd tegen de rentevoet die het Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking voor zijn ecu-verrichtingen toepast op de eerste werkdag van de maand waarin deze beschikking is gegeven, vermeerderd met drieënhalf procentpunten, zijnde 13,25 %.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de

Mewac,
33, rue Jean-François Leca,
F-13002 Marseille.

Deze beschikking vormt overeenkomstig artikel 192 van het EEG-Verdrag executoriale titel.

Gedaan te Brussel, 17 december 1992.

Voor de Commissie
Leon BRITTAN
Vice-Voorzitter